

II.

Ved Kortlægningen og Opmaalingen af Oldtidsminder har, som det bebudedes i forrige Beretning, alt Arbejde i 1911 maattet sættes ind paa at afslutte Undersøgelsen af Sallingland. Rødding Herred er blevet berejst af cand. mag. Hans Kjær, Nørre og Hundborg Herreder af stud. mag. A. Brusendorff. Ved den saaledes afsluttede Undersøgelse er der i alt optaget ca. 2,050 Punkter, 400—600 i hvert af de 4 Herreder. Af Mindesmærkerne udgøre Rundhøjene Hovedmængden; et lille Antal Langhøje forekom spredt; af Stengrave ere kun faa bevarede, næsten alle paa Fuur, enkelte i Rødding Herred. Tidligere forekom Stengravene ogsaa andetsteds, men ere nu tilintetgjorte. Forud for den nu foregaaende Undersøgelse var der i Salling fredlyst 119 Mindesmærker; Antallet er nu bragt op til 179, i Rødding Herred fra tidligere 41 til nu 84, derimellem 3 Langhøje, 1 Jættestue og 1 af de ældste Dysser. De til Nationalmuseet gennem 100 Aar indkomne i alt 228 Sendelser af Oldsager fra Salling ere for en stor Del blevne stedfæstede, hvorved et godt Bidrag til Egnens Oldhistorie er vundet. Men tillige er det set, at kun en ringe Del er bevaret af, hvad der overhovedet maa være fremkommet; f. Eks. foreligger der fra Harre Sogn kun 9 Højfund, medens Fundene fra 77 Høje ere gaaede tabt.

III.

Undersøgelser af enkelte Oldtidsminder, der foretages, efter som det paakræves, ere i 1911 udførte et stort Antal Steder i forskellige Egne i Landet, som dette fremgaar af nedenstaaende Fortegnelse. I mange Tilfælde har Museet kunnet nøjes med en Besigtigelse (i Listen: B), der stundom har ført til en Fredlysning, som dette vil ses ved at sammenligne Listen i Afsnit I. En egentlig Udgravning (i Listen: U) er kun foretaget, hvor det drejede sig om Oldtidsminder, der ikke kunde bevares: Grave under flad Mark, Bopladslag, Urnefund og Høje, der fra gammel Tid vare stærkt medtagne, eller hvis Sløjfning krævedes af tvingende Grunde. Kun om nogle af de større Undersøgelser er der Anledning til at føje en kort Redegørelse til den skematiske Oversigt.

En mærkelig rig, overfladisk Aflejring af Stenaldersfolkets Rødkaber, tæt ud mod Vesterhavet, i Vust Klitter, er blevet nøje gennemgaaet og undersøgt. Antallet af de fundne Flintoldsager og Brudstykker er meget stort, og de nøjagtige Iagttagelser af Sagens Fordeling over Pladsen kan yde Bidrag til Forstaaelse ogsaa af andre Stenalders-Opsamlinger. En anden Side af Oldtidslivet oplyses af et Fund ved Birknæs (Vor Herred). Ved Jordarbejde var der truffet et Lag, som indeholdt forkullede Korn, og i Forening med dem var fundet en stor Stenalders-Kværnsten med baade Underligger og Løber. Pladsen blev derefter nøje undersøgt, og der optoges her i en Række Fordybninger det største samlede Kornfund fra Danmarks Oldtid; ved den senere Bestemmelse har Fundet vist sig at bestaa af Hvede og seksradet Byg. Der kan ikke vel tvivles om, at det gaar tilbage til den yngre Stenalder.

Grave fra samme Tidsrum ere undersøgte baade i Jylland og paa Øerne. En Række overpløjede Gravhøje, til Dels næsten helt udjævnede ved Markarbejdet, saa ethvert Spor af dem om kort Tid vilde forsvinde, udgravedes i Brande Sogn. De viste sig, som det kunde ventes, at dække over Enkeltgrave fra forskellige Afsnit af den yngre Stenalder, og flere af dem gav gode og karakteristiske Fund. To Gravkister fra vor Stenalders sidste Tid ere udgravede paa Sjælland, ved Marbjerg i Roskilde-Eggen og ved Over-Vindinge, Nord for Vordingborg, begge med godt Resultat. Over-Vindingegraven ydede bl. a. et enestaaende Fund, som allerede er beskrevet og afbildet i et hermed følgende Skrift, nemlig Skeletdele af en Mand med den afknækkede Od af en Broncespydspids siddende fastvokset i Bækkenpartiet.

Kulturlaget ved Voldtofte i Odense Amt har ydet det første større Fund af Aflejringer ved Broncealderens Boliger. Medens selve Hytterne eller Husene fra denne Tid endnu stadig unddrager sig vor Kundskab, fandtes her dog Levninger af et Forraadskammer: store Kar nedsatte i Jorden og indeholdende meget Korn. I det tilstødende og tilhørende Affaldslag optoges Side om Side Bronzeoldsager og forskellige simple Flintredskaber (Skrabere, Flækker m. m.). Den vidtløftige, allerede i 1909 begyndte og nu afsluttede Undersøgelse har givet det første Bevis paa, hvad der forud kun formodedes: at her i Danmark som andetsteds visse Stenaldersformer vedblev at